

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно
Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 180 (6900)

июлийн

31

СУББОТО

1954 он

Сэв 20 мүнэг.

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ хамаг хүсэээ табиха

Партийн ЦК-гэй июньскэ Плену-мэй шийдхэбэрнүүдээр зоригжоһон республиканын колхознигууд болон механизаторнууд малаа үбнэ тэжээлээр хүсэдөөр хангахын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэ-рүүлжэ эхилбэ. Сезон соогоо само-ходно косилкаар 1300 гектар сабша-ха гүһэн уялга абahan Хэжэгийн МТС-эй машинист хүхэр Б. Дор-жовай үүсхэлые механизаторнууд болон колхознигууд дэмжэн абажа байна. Энэ мүрысөөндэ мүнөө үргэн-лингэ механизаторнуудые ба кол-хознигуудые эдэбхитэйгээр хабаа-дуулаха, абahan уялгануудаа тэдэнэй бултанайн дүүргэхэ ябадал туйла-ха хэрэгтэй.

Зүгээр, үбнэ гэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ наана амараар хандаха, ха-рюусалгагүй ябадал хүдөө нота-гуудта айл олон гарана. Республи-кын колхозуудта үбнэ хуряалгын, мүшэр набишаа суглуулгын ба сн-лос даралтын муугаар эмхидхэгдэд байһанһие иматгал энээгээр тайлба-рилжа болохо байна.

Тэжээлэй бата бэхи база байгуу-лада машинно-тракторна станци-нуудай шийдхэхи үүргэ дүүргэхэ ёһотой байһанһинь мэдээжэ. Тингэ-бэшье, зарим МТС-үүдэй хүтэлбэ-рилгэнэд энэ хэрэгтэ хамаагүйгөөр хандажа байһаар. Хоринь аймагай колхозууд үбнэ сабиалгаар респуб-лика дотороо бултанһаа гээгдэжэ ябаһа. Тэрэнһэлэн эдэ колхозуудта мүнөө хүртээр нэгэнь тоноо эр-хын снлос дарагдлагүй, снлоснэ баһиннууд бэлэн болгогдоогүй. Тэд Хоринь ба Удын МТС-үүдэй дирекцинууд харьтата колхозуудтаа үбнэ хуряалгы шамдуулаха тушаа маршыс хэмжээ абанагүй. Само-ходно косилкануудын сабиалан тээр гаргадаггүй, тракторна апра-дуудта хүдэлмэрилхэ хүнүүд та-бигдаагүй, хүдэлмэрини түсэбшье үгөөгүй байһаар. Эдэ МТС-үүдэй директорнууд хүхэд Балдаев, Дал-баев гэгшэд юу бодожо, яахандаа ннмэ харюусалгагүй ябадал гарга-жа байһаб гэжэ асуултай болоно.

Зарим машинно-тракторна стан-цинуудай хүтэлбэрилгэнэд үбнэ хуряалгы комплексноор механизаци-хын түлөө үүсхэл оролдолго гарганагүй. Жэшээнь, Түхэнэй ай-магай Кыренскэ МТС-эй хүтэлбэри-лгэнэд колхозуудта машинаар үбнэ тармаха ба соомхо уялга абahan аад, мүнөө хүртээр нэгэнь трак-торна тармуур табяагүй байна гэжэ партиянь Түхэнэй айкомой пленум дээр тэмдэглэгдэ.

Олон колхозуудай хүтэлбэрилгэ-лэд МТС-эй механизмуудта пай-даад, үбнэ хуряалгада морин косил-кануудые, гар хажууршалдыс табни-гүй хэ айдун гэжэ байна.

Эдэ бүхы айдун, дутуунуудые да-ры усалдаха хэрэгтэй. Айдун малда үбнэ тэжээл бэлэдхэхэ тон шухала хэрэгтэ наана амараар хандаха яба-

далыс саашадаа тэсэжэ болохогүй. Юуб гэхэдэ, үбнэ тэжээл элбэг эхээр бэлдэггүй наа, малай тоо толгойе олошоруулжа ба ашаг шэмыень дээшлүүлжэ шалдахгүй байһабан.

КПСС-эй ЦК-гэй июньскэ Пленум болбол таряа хуряалгын эхил-тэр үбнэ хуряалгыс дүүргэхэ гэгшэ зорилго табһан байна. Энэ зорил-го заатагүй дүүргэдхэх ёһотой. Тинхын тула, тон түрүүн, үбнэ са-бшаа бүхы машинанууд сабиалан дээр гаргадажа, хүсэдөөр ашаг-лагдаха зэргэтэй. МТС-үүд болон колхозуудай хүтэлбэрилгэнэд хадаа самоходно ба тракторна косилка-нуудые бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэл-гэын тула хэрэгтэй бүхы услови бай-гуулаха зорилготой. Машинануудые нэгэнь час минь байлгажа боло-хогүй.

Колхозуудай хүтэлбэрилгэнэд морин косилкануудые, гар хажуур-шалдыс үбнэ сабиалгада олоор гар-гаха уялгагүй. Мүнөө үедэ колхо-зуудта ажалай журам ба эмхидхэ-лыс эрлд хайжаруулха, ажал хэжэ шалдаха бүхы хүнүүдыс үбнэ хуряа-лада гаргаха гэшэ хэээ хэээ хэээ-хэнгэ шухала болоод байна. Тингээл наа бүхы сабиалангаа түргэнөөр сабишажа шадаха болонобди.

Сабшаланһан үбнэс гээлтэд оруулангүйгөөр, сар соонь хуряажа абаха шухала. Сабшалга, тармалга ба сомолгын хоорондо забһар гар-гажа болохогүй. Машинно-трактор-на станцинууд үбнэ хуряалгыс ком-плексноор механизацилха аргатай-шье, ёһотойшье гэшэ. Тингээл МТС-үүдэй хүтэлбэрилгэнэд бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэжэ, үбнэ тармалгыс ба сомолгыс ша-даал наа ехээр механизацилха уял-гаттай.

Үбнэ хуряалгыс үргэн далайса-тайгаар ябуулхатайа хамта мүнэр набиша суглуулгыс үргэлжлүүлхэ, снлос дараха түсэбшье заатагүй дүүргэхэ хэрэгтэй. Мүнөө үедэ хээ-рын ногоогоор снлос ехээр дараха, снлоснэ баһиннуудай заһабарилгыс ба барилгыс түргэдхэхэ шухала бо-лоод байна.

Эдэ бүхы хүдэлмэриис эмхитэй-гээр ябуулха хэрэгтэнь колхозууд-та республикын промышленна пред-приятниуд, эмхн зурганууд болон организацниуд ехэ шөфөкс туйла-ламжа үзүүлхэ ёһотой.

Нитын малажалда тэжээлэй ба-та бэхи база байгуулха гэшэ тон харюусалгатай зорилго мүн. Колхо-зууд болон МТС-үүдэй партияна ор-ганизацниуд, партиянь айкомуд үргэн нинтэ колхознигуудай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулжа, энээнэй удхашанарыс тэдэндэ ой-гуулха, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ уялгаттай. Тар-яа хуряалгын үргэлжэлдөө эхилтэр үбнэ хуряалгыс дүүргэхэ, малаа тэжээлээр хүсэдөөр хангаха гэшэ бүхы колхознигуудай, бүхы механизаторнуудай нэрэ хүндын хэрэг мүн.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ Нүхэр Н. Н. Колесниковае Ленинэй ордевоор шагнаха тухай

Нүхэр Н. Н. Колесниковагай нин-э-политическэ ажал-ябуулга хэжэ хилһээр табһи жэл гүйсэһэнтэйнь ашарамдуулан, революциноно хү-

дэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаада-һынь тэмдэглэжэ нүхэр Колеснико-ва Надежда Николаевнае Ленинэй ордевоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ

К. ВОРОШИЛОВ,

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь

Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.

1954 оной июлини 29.

СССР-тэ японско парламентын гэшүүд ерээд бусаба

Харини оронуудтай культурна хол-боо байгуулаха Бүхэсоюзна общест-вын уриалаар Советскэ Союзда ер-шэн японско парламентын гэшүүдэй — уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые нуларуулха талаар Стокгольмскэ конференцэд хабаа-дагшадай делегаци нара шахуу айл-шалба.

Делегаци хадаа Москваһаа гад-на, Ленинградта ба Сталинградта хүршэн байна. Тэдэнэр советскэ столицада байхадаа городской гоё һайхан юумэнүүдтэй танилсаһан, Кремлийн түүхэтэ памятникнуудые хараһан, Сталиной нэрэмжэтэ авто-заводто, Ленинскэ хадануудтай М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Мос-ковско университетэ ороһон, го-родой театруудта, концертнэ зал-нуудта болон паркнуудта орожо ха-раһан. Москвагай нэрэмжэтэ кана-лаар абыһан байна. «Динамо» тэж-

стадион дээрэ физкультурнигуудай Бүхэсоюзна парадай болоходо айл-шад байһасаа.

Г-н Нисимура Наоми түрүүтэй японско парламентын гэшүүдэй деле-гацин СССР-эй Гадаадын Хэрэгүү-дэй министрын нэгдэххи орлогшо нүхэр А. Я. Вышинскийтэй, тэрэш-лэн ажалшадай депутаднуудай Мос-ковско Соведэй гүйсэдкомой түрүү-лэгшэ А. П. Волковтой уулзаһан байна.

Москвада байха үедөө японско парламентын гэшүүд В. И. Ленинэй ба И. В. Сталиной Мавзолейдэ орожо венюк табһан байна.

Японско делегациин эндэ үлэһэн бүлэг гэшүүд июлини 27-до Москва-һаа түрэл ороноо бусаба. Делега-циин олонхын хэдэн үдэр урид булган бусаһан байгаа.

(ТАСС).

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ (1-дэхн ноур).

Чжоу Эн-лай Н. С. Хрущевтой хөөрэлдбэ. Чжоу Эн-лай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүү-лэгшэ К. Е. Ворошиловтой ержэ уулзаба. СССР-эй Ми-нистрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. М. Маленковтой Чжоу Эн-лай уулзаба (1-дэхн ноур).

ҮБНЭ ХУРЯАЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИИЕ ҮДЭР БҮРИ ҮРГЭДХЭЕ! Ю. Дагбаев. — Намжилай бригада түрүүл-жэ ябана. Д. Улюнский. — Эмхн гуримгүй дээрэнэ. Д. Замбалов. — Даалгабаряа үлүүлэн дүүргэнэ (1-дэхн ноур).

РСФСР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨЛГЫН ГҮ-

РЭНЭЙ ТҮСЭБЫЕ 1954 ОНОЙ НЭГЭДЭХИ ХАХАД ЖЭЛ СОО ДҮҮРГЭЛГЫН ДҮНГҮҮД ТУХАН РСФСР-эй Статистическэ Управленини мэдээсэл (2-дохн ноур).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ: Ургаса хуряалгада бэ-лэдхэлые ойрын сагта дүүргэхэ (3-дахн ноур).

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ: Таряа хуряалгада бэлэд-хэлые үргэнөөр харуулха (3-дахн ноур).

И. Дудинский. — Хүдэлмэриншэн ангиһи ба таряа-шадан холбоо барисаан — арадай-демократическа бай-гуулалтын бата үндэһе һуури мүн (3—4-дэхн ноур-нуудта).

Корейдэхи эблэралгын оёе КНДР-эй олонинтэ тэм-дэглэбэ (4-дэхн ноур).

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. М. Маленков КНР-эй Гүрэнэй Захиргаанай Соведэй Премьер ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Чжоу Эн-лайн, ДРВ-гэй Премьер-Министрын Орлогшо Фам Ван Донгын хүндэлэлдэ обед хэбэ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. М. Маленков Со-ветскэ правительствын уриалаар Москвада ершэн, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Женевскэ зүблөөндэ хабаадаһан: Хитадай Арадай Рес-публикын делегацине толгойлогшо Гүрэнэй Захиргаанай Соведэй Премьер ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Чжоу Эн-лайн болон Вьет-намай Демократическа Республикын делегацине Толгойлогшо Премьер-Министрын орлогшо Фам Ван Донгын хүндэлэлдэ июлини 29-дэ обед хэбэ.

Обед дээрэ Хитадай Арадай Республикаһаа СССР-тэ байгаа Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Чжан Вэнь-тянь, Женевскэ зүблөөндэ КНР-эй деле-гацини гэшүүд Ван Цзя-сянь, Шн Чже, Вьетнамай Демократическа Республикаһаа СССР-тэ байгаа Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Нгуэн Лонг Банг ба Женевскэ зүблөөндэ ДРВ-гэй делегацини гэшүүн Хоан Ван Хоан гэгшэд байлсаба.

Советскэ талаһаа нүхэд Л. М. Каганович, А. И. Микоян, В. М. Мо-дотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, Н. С. Хрушев, А. Я. Вышинский, Г. А. Зорин, СССР-һээ Хитадай Арадай Республикада байгаа Посол П. Ф. Юдин гэгшэд обед дээрэ байлсаба.

Обед хадаа үнэн сэдхэлэй оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

Вьетнамай Демократическа Республикын Премьер-Министрын Орлогшо Фам Ван Донг хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэ хараа

Женевскэ Зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадаһан ДРВ-гэй делегациин гэшүүдэй үдэшлэгтэйгөөр Вьетнамай Демократическа Республикын премьер-министрын орлогшо, Хүдөө Ажахын Бүхэсоюзна Выставка шол-лини 29-дэ ержэ хараа.

Премьер-министрын орлогшо Фам Ван Донгыс ба делегациин гэшүү-дыс СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын орлогшо В. А. Зорин ба СССР-эй МИД-эй Зүүн-Урда Азини Таһагыс Даагша К. В. Новиков гэгшэд үлэшбэ.

Выставкын павильонуудые болон түхээрлэгнүүдыс хараха үедэ выставкын главна методист И. А. Минкевич ба павильонуудай директор-нууд тайлбарилга хэбэ.

УБНЭ ХУРЯАЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИИЕ ҮДЭР БҮРИ ҮРГЭДХЭЕ!

☆☆

Энэ жэлдэ Иволгын аймагай «Улаан Орогто» колхозой гэшүүд нийтлэгтэ жылда элбэг хурхэ шалта тэжээл бэлэдхэхэ гэжэ шиндэ. Мүнөө колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригада 120 тоноо снлос дараад байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тэжээл бэлэдхэлэй бригадинхид снлос даража байна.

С. Марковой фото.

★

★

Намжилай бригада түрүүлжэ ябана

Бичурын аймагай Гушадай сомон-ной Калининэй нэрэмжэтэ тоmod-хогдохон колхоздо коммунист Нам-жил Гомбожаповай даажа ябаһан таряанажалай №1 бригада үбнэ сабиалга ба хуряалгыс һайн бэлэд-хэлтэйгээр эхилбэ һэн. Энэ брига-динхдэ 250 гаран гектар сабиалан-тай. Бүхы энэ сабиалангаа уялһан-най ашаар муу бэшэ ургаса абажа байна. Жэшээлхэдэ, «Алташын адаг», «Сахюурта», «Культура» ба «Хорбон» гэхэ мэтэ сабиалангуудай ногоон һайнаар ургаба.

Набишата тэжээл бэлэдхэл-гыс үлүүлэн дүүргэһэн эдэ брига-дынхид бүхы хүсээс үбнэ хуряалга-да элсүүлэ. Олон колхознигууд үб-нэ хуряалга дээр һайнаар хүдэлнэ. Жэшээлхэдэ, морин сенокосилкын машинистнууд Бальдар Банзанов, Сампил Будасев гэгшэд нэгэ халаа-нэй морилоор 2,5 гектар сабишаа нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэ хоёр үдэр бүхэнлэ туд бүрһин 3—4 га сабишана. Мүнөө эдэнэр табан үдэр соо гуша гаран гектар сабиалан эр-

Оролдосотой колхознигууд

Хэжэгийн аймагай «Коммунизм» колхоз үбнэ хуряалгыс үргэн далай-сатгайгаар ябуулха байна. Трактор-на ба морин сенокосилканууд муу бэшээр хүдэлнэ. Үбнэ хуряалгын №1 бригада илангаа һайнаар хү-дэлжэ, үбнөөс һайн шанартайгаар хуряажа абана. Бригадын морин тармууршад Н. Жамьянов, Г. Дор-

жиев гэгшэдэй оролдосот ажалыс тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Мүн Бүтүүгэй №2 гүүртын малшад Ехэ Бүтүү, Бага Бүтүү гэжэ газарта үбнэ са-бишаа эхилһээр үншин. Малшад — гар хажууршад Ш. Гончинов, Н. Цынгусева гэгшэд эрхим һайнаар хүдэлмэрилжэ, илгээд ехэ үбнэ са-бишаад байна.

Ф. Хайдапов.

☆☆

Эмхн гуримгүй дээрэнэ

БАРГАЖАН. (Телефоноор абга-ба). Партиянь Центральна Коми-тетэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ шийдхэбэрнүүдтэй танилсаад бай-хандаа Ворошиловэй нэрэмжэтэ кол-хозой гэшүүд ойрын хоёр—гурбан жэлдэ нитынгээ малажалыс эрнд хүржөөхэ, илангаа тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгыс горьтойхоноор дээш-лоо 1 процентээр нэмэ. Үнэн дээрэ үлүүлхэ гэжэ шиндэ һэн. Энээнэй тула түбхын түрүүндэ тэжээлэй һайн база байгуулха зорилго табиг-даһан байгаа. Тингээл энэ жэлэй үбнэ хуряалгын хүдэлмэри эндэ эм-хитэйгээр үнгэргэгдэжэ, үбнэ, снлос, набишаа мүшэр ба бусад тэжээл-нүүд элбэг ехээр бэлэдгэдхэнь ааб-за гэжэ ханагдаһан юм. Тэд мүнөө үбнэ хуряалгын ябаса дээрэнэ ха-рахада нитын малда үбнэ тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхын түлөө кол-хозой правлени болон партияна ор-ганизацини зүгһөө ямаршыс тэмсэл ябуулагданагүй гэжэ хэлэхэ хэрэг-тэй. Юуб гэхэдэ, үбнэндэ гараһаар хахад нара шахуу сагай үнгэрбэ-шье, колхозой хүдэлмэрини бүхы хү-сөн үбнэ хуряалгада элсүүлэгдээгүй дээрэнэ эндэ сабиалангай табанай нэгэшыс хуби сабиагдаагүй бай-һаар. Хүдэлмэринилэй заримань магад таряанай ургаса хуряалгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэжэ байна гү гэхэдэ, тинмэ бэшэ. Эндэ ажалай эмхидхэлэй муу байһал дээрэнэ, мүн колхознигуудай дунда агита-ционно-нитын хүдэлмэрини ябуу-ладалаагүй дээрэнэ ажал урагшаа ябангүй. Сабшалга тармалга хоёр-той хоорондо ехэ забһар гараа.

Хэтэрхэдэ һүүдэй үлэһэнүүдтэ үб-нэ хуряалгада ябажа байһан хэдэн эвеноуудай хүдэлмэринилд уһан үерлэжэ таллаба гэгшэ шалтаг ба-риад, колхозойнгоо центртэ, гэртэ хэдэн хоногоор орожо ерээ. «Тэдэ

хүнүүд сабишалан дээрэ үерэй уһа-най гархалаар ойдо гаража, наби-шата тэжээл бэлэдхэжэ захалаа» гэжэ колхозой правленини түрүүлэг-шэ нүхэр Зверьков, партияна ор-ганизацини секретарь нүхэр Толсти-хин хэлээ һэн. Тсэд һүүдэй табан хоног соо эндэ набишата тэжээл бэлэдхэхэ түсэбэй дүүргэлтэ орой-доо 1 процентээр нэмэ. Үнэн дээрэ тэдэ хүнүүд набишаа мүшэр хухал-жа ябаа бэшэ, харин гэртэ һууһан байба. Хэрбээ тинтэрэ сабишаа га-зарай үлөөгүй юм наа, эдэ үдэр-нүүдтэ колхозой хүтэлбэрилгэнэд, хэлэдэгшйгээ ёһоор, нэгэшыс үдэр гээлтэгүй набишата тэжээл бэлэд-хэлгыс үргэнөөр эмхидхэхэ зэргэтэй байгаа. Юуб гэхэдэ, эндэ үбнэ по-гоной ургаса муу байһан мүнөө үертэ абтаа, үбнэндэ оротор наби-шата тэжээл бэлэдхэхэ түсэб орой-доо 1,5 процент дүүргэгдэд, энэ шухала хүдэлмэри орхиндошоо ша-хуу.

Тинхэдэ мүнөө хээрын ногоогоор, хуһаа, ожорһо ба халаахай-гаар, снлос даралгыс үргэ-нөөр ябуулхата эгээл гаарам-жатай ю байһа. Тсэд энмэ снлос ехээр даража, малаа шэмэтэ тэжээ-лээр хүсэд хангахын түлөө ямаршыс оролдолго гаргаладанагүй. Колхоз энэ жэлдэ хамта 1010 тоноо снлос дараха байһан наа, мүнөө оройлоо 18 тоноо тараа.

Мүнөө ингэд шухала хэмжээнүү-дыс дары сагтаа абаагүй наа, энэ колхоздо тэжээл бэлэдхэлэй хүдэл-мэри йаһалдахын туйлда хүржэ байһа. Колхозой хүтэлбэрилгэнэд наана амар ябадаг зангаа орхижа, бүхы харюусалгаа мэдэрэн, тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриис шамдуулха тушаа зохихо хэмжээнүүдыс абаха уялгаттай.

Д. Улюнский.

Даалгабаряа үлүүлэн дүүргэнэ

Жемчугэй сомоной (Түхэнэ) «Путь Ленина» колхозой таряан-ажалай 4-дэхн бригада (бригади-рын коммунист Б. Сыренов) кол-хозойнгоо бригадануудай дунда түрүүлжэ, колхозой правленини ба партияна организацини дамжуулгын Улаан тугта хүртөө һэн.

Энэ бригада хабарай тарилгыс агротехническэ һайн болзорто дүүр-гээд, таряанай хойношоо эрхимээр харууһалжа байна. Бригадынхид МТС-эй тракторна бригадын меха-низаторнуудтай нигта барисаатай-гаар хүдэлмэрилнэ.

Тэднэй дунда ажалай журам һайн, ажалта үдэрэй минимум олоо-гүй нэгэшыс хүн үгы.

Д. Замбалов.

РСФСР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨЛГЫН ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБЫЕ

1954 ОНОЙ НЭГЭДЭХИ ХАХАД ЖЭЛ СОО ДҮҮРГЭЛГЫН ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

РСФСР-эй СТАТИСТИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ И МЭДЭЭСЭЛ

РСФСР-эй республиканска ба нутагтай мэдэлэй промышленностин, мүн хүдөө ажахын ба транспортын хүгжэлт, капиталына барилгын ургалта, эд товарай эрьсын үргэлжэл, коммуналина ажахын хүгжэлт, худалдмэринд ба албахаагшадтай тоотой олошорлог, культурна байгуулалта 1954 оной нэгдэх хиахад жэл соо нэмэ мэдэлүүдээр тодорхойлогдоно:

I.

РСФСР-эй республиканска ба нутагтай мэдэлэй промышленность валова продукция үйлдбэрлэн гаргах нэгдэх хиахад жэлэйнгээ түсэбтэ 103 процентээр дүүргэбэ. Тус тусгаар министрствонүүд промышленностин валова продукция үйлдбэрлэх түсэбөө нмээр дүүргэсэн байна:

1954 оной нэгдэх хиахад жэлэй түсэбтэ дүүргэлгын процент.	
РСФСР-эй Барилгын материалнуудай промышленностин министрство	106
РСФСР-эй Ой модонй промышленностин министрство	98
РСФСР-эй Үргэн хэрэгжэлтэй промышленсина эд товарнуудай министрство	104
РСФСР-эй Эдөө хоолой товарнуудай промышленностин министрство	100,8
РСФСР-эй Мяханай ба хүнэй продуктнуудай промышленностин министрство	88
РСФСР-эй Загаанай промышленностин министрство	100,2
РСФСР-эй Нютагай промышленностин министрство	106
РСФСР-эй Түлшын промышленностин министрство	97
РСФСР-эй Автомобильна транспортын ба шоссейн харгын министрствын промышленсина предпрятинууд	102
РСФСР-эй Коммуналина ажахын министрствын промышленсина предпрятинууд	104
РСФСР-эй Культурн министрствын промышленсина предпрятинууд	108
РСФСР-эй Элүүр хамгаалгын министрствын промышленсина предпрятинууд	110
РСФСР-эй Олзоборилгын коопераци	105

РСФСР-эй республиканска ба нутагтай мэдэлэй промышленностин валова продукция 1954 оной нэгдэх хиахад жэл соо үнгэрэгш жэлэй энэ үетэй сасуулал 14 процентээр ургаа. 1953 оной нэгдэх хиахад жэлд промышленностин валова продукция 1952 оной мүн тэрэ үеынхид орходоо 9 процентээр дээшнэ байһан юм.

1954 ондо арадай хэрэгжэлтэй эд товарнууды үйлдбэрлэлгын саашахи ургалта үргэлжэлһөөр байба. Хлопчатобумажна, нооһон, торгон ба улан буд, арһан ба резинөө гутал, ойһон, дотор трикотаж, оёмол хубсаһан, түмэр орон, алюминев ахһарга, инанина ба рояль, патефон, макаронно ба кондитерска зүйлүүд, ургамалай тоһон, винограда архи, дрожжи, витамин ба бусад товарнууды үйлдбэрлэх хиахад жэлэй түсэб үүлүн дүүргэгдэ.

Мүн извёстко, толь, гипс, гипсовый блок, барилгын түмэр-бетонно деталууд, проволоно хаддаһан, нэг готтой автопринт, металл отолдог станок, электромотор, сортировка, корн-клубин угааха машина болон бусад зүйлэй промышленсина продукция үйлдбэрлэх түсэб үүлүн дүүргэгдэ.

Зарим министрствонүүд зарим зүйлэй продукция талаар даалгабаринууд дүүргэж шадбаггүй. Жишээв, РСФСР-эй Нютагай промышленностин министрство—локомобиль, тэргэ ба повозко, стогометатель, опылватель, хүүтэдэй ба бага наһатанг үсөөснөд үйлдбэрлэх түсэбөө дүүргэггүй; РСФСР-эй Ой модонй промышленностин министрство—барилгын модон шэрэн гаргах, шпал ба мебель үйлдбэрлэх түсэбөө дүүргэггүй; РСФСР-эй Барилгын материалнуудай промышленностин министрство—черепа, санитарна шаажан үйлдбэрлэх түсэбөө дүүргэггүй; РСФСР-эй Эдөө хоолой товарнуудай промышленностин министрство—пиво, ногтоодоггүй умда үйлдбэрлэх түсэбөө дүүргэггүй.

Үргэн хэрэгжэлтэй эд товар үйлдбэрлэдг предпрятинууд продукциягаа шаанары нэгдэх хиахад жэл соо саашахи зарим тэдэй найжаруужа шадаа. Тийбнөө, РСФСР-эй Нютагай промышленностин министрство ба РСФСР-эй Олзоборилгын кооперацин совет эд товарнууд эрхм шаанартай, бүх найхан болгохын түлөө үшөөл нулаар тэмсэдг, үйлдбэрлэн тогтоодомол технологи эбдэдг, зарим продукция эд хэрэгжэлтэй эрлэтэ тааруугүй ассортменттэйгээр, мүү шаанартайгаар гаргаһан байна.

РСФСР-эй республиканска ба нутагтай мэдэлэй промышленностин олон предпрятинууд—шаажанай фаянсово заводуд, гуталай фабриканууд, кондитерска фабриканууд, райпромкомбинатууд, олзоборилгын кооперацин артельүүд бэлэн продукция урданайхараал жэлдэ бэшээр бүтээн гаргалта—нарыгаа нэгдэх декадала хоёрдох ба гурбадала декадуудта орходоо үзэмжэ доодо хэмжээтэйгээр худалдмэриндг байһан залдаа. Энээн дээрээ энэ эд предпрятинуудта машина эзбэг болон худалдмэрин хүснүүдэй минн байха ушарнууд гаргалта, үйлдбэрлэлгын хүснүүд гүйсэ ашаглагдалтагүй, голотонд таргалта олошорлог, сагнаа гадур худалдмэринэй түлөө үүлү мүнэ эхээр түлэдг байба.

1954 оной нэгдэх хиахад жэлэй түсэбтэ дүүргэлгын процент.	
Бээшэлгын машинканууд	110
Гурагшдай тетродь	127
Загаһан	119
Колбасна зүйлүүд	110
Лүнэй продуктууд	106
Сыр	118
Ургамалай тоһон	129
Кондитерска зүйлүүд	107
Макаронно зүйлүүд	116
Виноградна архи	113
Пиво	111
Ногтоодоггүй умда	110
Дрожжи	109
Витамин	118

Хүн зондо эхээр хэрэгжэлдэг, найжаруулагдала ассортментын продукция гаргалта 1954 оной нэгдэх хиахадта ургажа үргэлжлөө. Тийн, хлопчатобумажна бүдүүдэ үйлдбэрлэлгын 1953 оной нэгдэх хиахадтайхтай сасуулалда 4 процентээр ургажа эрэн бүдүүдэ гаргалта 23 процент, платин эпонж гэжэ бүдүүдэ 2,2 дахин ургаһан; аоһон бүдүүдэ үйлдбэрлэлгын 12 процент ургажа платин нарын сэмбэ бүдүүдэ гаргалта 2 дахин, костюмүүдэй—30 процент эх болоһон; гадар хубсаһанай трикотаж үйлдбэрлэлгын 9 процент ургажа гадар хубсаһанай эпонж нооһон трикотаж гаргалта 62 процент ургаһан, дотор хубсаһанай трикотаж үйлдбэрлэлгын 13 процент ургажа дотор хубсаһанай искусствина торго гаргалта 32 процент эх болоһон; арһан гутал үйлдбэрлэлгын 8 процент ургажа модолын гутал гаргалта 19 процент эх болоһон.

РСФСР-эй промышленностин зарим налбаринуудта түхээрлэгнүүдэй бүтээгш нмээг дээшлээ: хлопчатобумажна, нооһон ба улан буд нмээг фабрикануудта ээрлгын машинануудай ба нмээлгын станодуудай бүтээгш 3—4 процент эх болоһон; РСФСР-эй Барилгын материалнуудай промышленностин министрствын хирлисын заводудта бүхэл жэл соо худалжэ байдаг пресүүдэй халаанай бүтээгш 2 процент ургаһан, камерна сушилкануудта хирлисы хатаалгын саг 3 процент хороһон байна.

Энэнтэй хамта РСФСР-эй республиканска ба нутагтай мэдэлэй промышленностид үйлдбэрлэн хүснүүдэй минн байгаа резервүүд үшөөл бусад ашаглагдалтагүй. Жэишээ, РСФСР-эй нутагай промышленностин металл болбосооруудта заводудта сорторкатна ба листоркатна стануудай бүтээгш түсэбөө тогтоодомол нормоһоо бага байһан байна. Шаажанай-фаянсово заводудта шарова тээрмэнүүдэй ба шаажан шаагадг түхээр горнуудай бүтээгш түсэбөө тогтоодомол нормоһоо бага байгаа. РСФСР-эй Ой модонй промышленностин министрствын модо бэлдэхг дээрэ автомобилүүд, паровозууд, мотовозууд, тракторнууд, лебедконууд, нүүдэл электростанцинууд болон бусад түхээрлэгнүүд гүйсэд ашаглагдалтагүй.

РСФСР-эй промышленность шэнэ техникэ нмээрүүдэ ба ажал эхэтэй худалдмэринүүдэ механизация талаар зарим түсэбтэ даалгабаринууд дүүргэггүй. РСФСР-эй Мяханай ба хүнэй продуктуудай промышленностин министрствын предпрятинуудта түрүү техникэ нмээрүүдэ түсэб дутуу дүүргэгдэ. РСФСР-эй Барилгын материалнуудай министрство хирлисын пластическа формодо оруулаха зуураа шабары вакуумироваха даалгабаринууд дутуу дүүргэ.

РСФСР-эй республиканска ба нутагтай мэдэлэй гүрэнэй промышленностин продукция өөрүн үнэ 1954 оной түрүүшын хахадта 2-ноо үүлү процентээр химдаруулга, гэбнөө түрүүшын хахад жэлд гэжэ түсэбөө хараалагдала өөрүн үнэ химдаруулга даалгабарин дүүргэгдэгүй. РСФСР-эй Ой модонй промышленностин министрство, РСФСР-эй Барилгын материалнуудай промышленностин министрство, РСФСР-эй Мяханай ба хүнэй продуктуудай промышленностин министрство продукция өөрүн үнэ химдаруулга түсэбөө нилээд эхээр дутуу дүүргэ.

1954 оной нэгдэх хиахад жэлдэ 1953 оной нэгдэх хиахад жэлэй сасуулал процентээр	
Хирпинсэ	115
Извёстко	107
Гипс	107
Хана готолгын плиткэ	117
Гипсовый блок болон блок	123
Барилгын түмэр-бетонно детал	125
Толь	108
Хорөөдэхэл модон	109
Хара металлнуудай прокат	108
Нүрһэн	107
Хүдөө ажахын машина	207
Тэргэ, повозко ба холоог	112
Локомобиль	135
Металл отолдог станок	104
Электромотор	158
Слесарно-монтажна инструмент	116
Проволоно хаддаһан	107
Мэшээг	114
Аргамжа	122
Хлопчатобумажна бүд	104
Нооһон буд	112
Улан буд	114
Оёмол хубсаһан	120
Гадар трикотаж	109
Дотор трикотаж	113
Ойһон	108
Арһан гутал	108
Валенка	127
Перчатка	112
Хубэн	118
Мебель	126
Велосипед	123
Пианино ба рояль	122
Гармонь, баян ба аккордеон	128
Патефон	108
Радиоприёмник	224
Металлическа амһарта	157
Шаажан-фаянсово амһарта	113
Сортовой шал амһарта	111
Горь доторой холодильник	251
Керосинка ба керогаз	124
Түмэр орон	131

Энэ жэлэй хабар РСФСР-эй колхозууд, машинно-тракторна станцинууд болон совхозууд хабарай культурануудай тарилгы амжалтатайгаар үнгэрөө. Хабарай тарилга үнгэрэгш жэлэйнгээ орходоо нилээд боһон болзотой үнгэрэгдэһэн байна. Хабарай культуранууды тарилга түсэб үүлүн дүүргэгдэ. Колхозууд болон совхозуудта хабарай культуранууд үнгэрэгш жэлэйнгээ орходоо 5,3 миллион гектар үүлү эхээр тарилгалан байна. Тийнхэ зуура, хабарай ороһотой культурануудай тарилгын талмалууд 4 миллион гектараар эхэ болгодоо. Колхозуудта хабарай шенисын талмай 2,2 миллион гектараар эхэ болгодоһон байна. 1953 онойхитой сасуулалда колхозуудта ороһотой күкүрүз, наран сээг, сахарна сёкёдо, элдэб овош, тэжээлэй

корнеплодууды, тэжээлэй бахчева болон силосне культуранууды, нэгэ зунай ногоонууды тарилга үргэдхэгдөө. Тийнхэ зуура, колхозууд лэй-долгун, хартааба ба элдэб овош тарилга түсэбөө дутуу дүүргэ.

РСФСР-тэ 1954 ба 1955 онуудта 6,7 миллион гектар шэнэ ба боро газарнууд ашаглагдах ёһотой. 1954 оной июлины 20-ной мэдээгээр колхозууд болон совхозуудта энэ ба өрөө жэлүүдтэ тарилга хэһын тула 6,2 миллион гектар газар ахалагдаа. 1954 оной хабар шэнэ ба боро газарнууд дээрэ гүрэнэй түсэбөө хараалагдала ёһоор 1,6 миллион гектар ороһотой культуранууд тарилгала байһан аад, 2,7 миллион гектар тарилгалан байна. Энэ жэлд колхозуудта хабарай культуранууд намар ахалагдала газарта үнгэрэгш жэлэйнгээ орходоо 9,1 миллион гектар үлүү эхээр тарилгаа. Хартааба нуулгалтын, кукуруза болон наран сээг тарилгын квадратно-гнездовой ба квадратна арганууд колхозуудта үргөөр хэрэгжлээ.

1954 оной июлины 20-ной байдалаар колхозуудта үнгэрэгш жэлэй энэ үдэрэйнгээ орходоо 723 мянган гектар сээр пар үлүү эхээр ахалагдаһан, тарилга харуулга ба парнууды элдүүргэ 1953 онойхитой орходоо наймаар эмхидхэгдэбэ. 1953 онойхид орходоо колхозуудта үлүү олоор паринууд хэгдэ, тепличнүүд барилда.

РСФСР-эй МТС-үүд болон совхозууд 1954 оной түрүүшын хахадта 50 мянган трактор (15 хүсэтэй гэжэ тоолоходо), ороһоо тардаһай 10 мянган комбайн, тэдэн соһоо 3,5 мянган самходоно, хуряалгада түрүүшынхэ үргөөр хэрэгжлээ хартааба хуряалаг 3 мянган комбайн, мүн худөө ажахын бусад машинанууд болон эзбэгүүдэ олоор абаһан байна. Тракторнууд, комбайнууд болон худөө ажахын бусад машинануудай эхэһи хубын шэнэ ба боро газарнууды ашаглаһан районнуудта элгээлээ. Худөө ажахын техникэсэ эзбэгжэлгын ургаһанай эсэстэ хабарай культуранууды тарилга хэжэ, тарилгы хуряалха худалдмэринүүдэ механизация бүри ургаһан байна. Энэ жэлд колхозуудта хабарай культурануудай тарилга 89 процент, хартааба нуулгалта 56 процент механизациялдаа.

Машинно-тракторна станцинууд зөөлн ахалагдаа оруулжа бодоодо энэ жэлэй түрүүшын хахадта тракторна худалдмэринүүдэ 1953 оной түрүүшын хахадтайхид орходоо 12 миллион гектараар үлүү эхэһэн байна. Колхозно нитын малажал 1954 оной июлины 1-дэ 1953 оной июлины 1-нхитэй сасуулалда нмээгэ хүгжөө: үнээдэй тоотой талаар 9 процент, гахайн тоотой талаар нмээгэ процент. Колхозуудай холын бэлшээрнүүдтэ хонинной үбэлжэлгын хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэлгэй эсэстэ хонинной тоо гурбан процент хороһон байна. РСФСР-эй Совхозной министрствын совхозуудта үнээдэй тоо 10 процент, гахайн — 5 процент, хонинной — 4 процент олошорло.

Колхознууд, худалдмэринд болон албахаагшад хубын малай тоо нилээд олошорло. 1953 оной июлины 1-нээ 1954 оной июлины 1-хүртэр колхознигуудай хубын үнээдэй тоо 7 процент, залуу үхэрүүдэй — 12 процент, гахайн — 27 процент, хонинной—32 процент олошорло.

РСФСР-тэ ашаг шэмэтэ маай ниттэ тоо бүхэ түхэлэй ажахынуудтай талаар 1954 оной июлины 1-дэ 1953 оной июлины 1-нхитэй сасуулалда уришадһан мэдээһэй ёһоор, нмээгэ олошорло: үнээдэй—7 процент, гахайн — 1 процент, хонинной — 6 процент.

РСФСР-эй Автомобильна транспортын ба шоссейн харгы замай министрство ашаа зөөхэ түсэбөө 1954 оной түрүүшын хахадта 105 процент, ашаанай эрьсын — 108 процент, пассажирнууды зөөхэ — 109 процент дүүргэ.

Автомобильна транспортаар ашаа зөөлгэ 1954 оной түрүүшын хахадта 1953 оной тэрэ үетэй сасуулалда 40 процент, ашаанай эрьсэ 48 процент, пассажирнууды зөөлгэ 23 процент эх болоо. Энэнтэй хамта министрствын зарим областной управленинууд ашаа зөөлгынгөө түсэб дүүргэггүй, городуудай хоорондо хүнүүдэ автобусуудта зөөхэ, ашаа шэрээ талаар хүн зонной эрилтэнүүдэ гүйсэд хангаһагүй. Татарска, Марийска, Чкаловска, Томско управленинууд түсэбөө нилээд эхээр дутуу дүүргэ.

РСФСР-эй Автомобильна транспортын ба шоссейн харгы замай министрство автомобильна харгынууды бариха, заһабарилха түсэбөө дүүргэнгүй. Шэнэ харгынууды бариха жэлэй түсэб түрүүшын хахад жэлэй туршада 30 проценттэ доошо дүүргэгдэ. Үнгэрэгш

жэлэйнгээ орходоо харгынууд богон газарта заһабарилгалан, шэнэ харгынууд үсөөнөөр барилдаба.

РСФСР-эй Министруудэй Советэй дэргэдхи гол мүнэнэй транспортын главна управлени 1954 оной түрүүшын хахадта ашаанай эрьсын түсэбтэ 76 процент, ашаа зөөлгын — 81 процент, пассажирнууды зөөлгын—104 процент дүүргэһэн байна.

1954 оной түрүүшын хахадта РСФСР-эй министрствонүүд болон зургаануудай бэлүүлгын гүрэнэй капиталына вложениүүд үнгэрэгш жэлэй зохио үеынхитэй жэжэбл 153 процент болоһон, тэрэ тоодо худөө ажахыда оруулгалан вложени 174 процент, худалдаа наймаанда 211 процент, нутагай промышленностыда 117 процент, хүнгэн ба эдэе хоолой промышленностыда 149 процент, барилгын материалнуудай промышленностыда 116 процент, ой модонй промышленностыда 177 процент болоо.

1954 оной түрүүшын хахадта гэр байра барилга, хургуулинууд, элүүр хамгаалгын эмхи зургаанууд, үхнүүдэй садуд, яслинууд, пионерск лагернууд, кинотеатрууд болон культурно-байдалай бусад эмхи зургаануудай барилга эхээр хэгдэ. Гэр байрын барилгада РСФСР-эй министрствонүүд болон зургаануудай оруулгалан капиталына вложени хэмжээ 1953 оной түрүүшын хахадтайхтай сасуулалда 70 гаран процент эхэ болоһон байна.

Капиталына барилгын нилээд ургаһыс наань, РСФСР-эй министрствонүүд болон зургаанууд капиталына вложениүүдэй ба үйлдбэрлэн хүснүүдэ ашаглагдаа оруулгалан хахад жэлэй түсэбтэ 1954 оной түрүүшын хахадта дутуу дүүргэ.

РСФСР-эй Гэр байрын-гражданска барилгын министрство 1954 оной түрүүшын хахадта полдрана худалдмэринүүдэй хэмжээ 1953 оной зохио үеынхитэй 25 процент үлүү эхээр дүүргэ, гэбнөө 1954 оной түрүүшын хахад жэлэй түсэбтэ дүүргэгдэггүй. Министрствын барилгын подрадна организацинуудай хэмжэ байдаг олон барилганууд дээрэ машинанууд болон механизмуудай минн зохио ябадал, худалдмэринсэ хүснэй тогтуугүй байха ябадал гаргалдһан байна, барилгын үнэ түсэбөө тогтоодомол ёһоор химдаруулга гүйсэдхэгдөггүй.

1954 оной нэгдэх хиахад жэл соо советск худалдаа наймаас саашадна хүгжөөн дэлгэрүүлгэ үргэлжлүүлгэдһэн байна.

СССР-эй Правительствын шиндхэбэрин ёһоор арадай хэрэгжэлтэй эд товарнуудай гүрэнэй рознично сэнгэе картонна системын болоулгаланһаа хойшо тоогоороо долоодохёо 1954 оной апрелины 1-дэ химдаруулга хадаа хүн зондо эд товарнууды худалдаа ябадалы саашадна дээшлүүлгэдэ тулалба.

1954 оной нэгдэх хиахад жэл соо гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай талаар 1953 оной нэгдэх хиахад жэлэйнгээ орходоо 21 процентээр эхэ эд товар (жэшээтэ сэнгээр) хүн зондо худалдагдаа. Худөө нутагта худалдаа наймаа эрхидгэд эд хэрэгжлэгшдэй кооперацинууд 1954 оной нэгдэх хиахад жэл соо 1953 оной нэгдэх хиахад жэлэйнгээ орходоо 32 процентээр эхэ эд товар худалдаһан байна. Гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай рознично эд товарай эрьсын түсэб 1954 оной нэгдэх хиахад жэл соо үлүүлэн дүүргэгдэ.

1954 оной нэгдэх хиахад жэл соо мяханай продуктууды, загаһанай продуктууды, малтай тоһо, ургамалай тоһо болон эдөө хоолой бусад тоһо, хүнэй тоһо болон хүнэй продуктнууды, сахар, кондитерска зүйлүүдэ, цитрусовый, торгон болон хлопчатобумажна бүдүүдэ, хубсаһанууды, трикотажна зүйлүүдэ, ойһонууды, бөдолой машинанууды, мебельүүдэ, пылесосууды, патефонууды, радиоприемнигууды, телевизорнууды, фотоаппаратууды, велосипедууды, мотоциклууды, хүнгэн автомобильнууды, холодильнигууды, хубсаһа угаадаг машинанууды худалдалда 1954 оной нэгдэх хиахад жэл соо 1953 оной энэ үеынхид орходоо нилээд дээшлээ.

1954 оной нэгдэх хиахад жэл соо хүн зондо болон колхозуудта үйлдбэрлэн-ажахын хэрэгжэлтэй эд товарнууды: пилотматериалууды, барилгын модонууды, цемент, соньхын шэл, шифер, зөөлн хушала, хадаһа, хушалтын түмэр, мүн тарилгын ашаанай машинанууды

рознично сэнгээр худалдалга шилээд ургаһан байха юм.

Гэбнөө, хэдэ хэдэн областнуудта зарим зүйлэй эд товарнуудар хүн зонтой эрлэтэ хэрэгсэлүүд үшөө дүүрэн хангалдагүй байна.

VIII.

РСФСР-эй республиканска болон нутагай ажахыд худалжэ байгаа худалдмэриншэдэй болон албахаагшадтай тоо 1954 оной нэгдэх хиахад жэл соо үнгэрэгш оной нэгдэх хиахад жэл соохино орходоо олошорһон байна. Промышленность, барилга болон транспорт дээрх худалдмэриншэд болон албахаагшадтай тоо 5 процентээр, эмнэлгын эмхи зургаануудта, хургуулинууд болон хуралсалтай газарнуудта—3 процентээр, худалдаа наймаанай болон гэр байрын-коммуналина ажахыда—4 процентээр дээшлэһэн байха юм.

Тракторна бригадануудай худалдмэриншэдэй болон сезонно худалдмэриншэдэй тоодо оруулалда, мүн худөө ажахыда мэргэжэлтэды элүүлэн хабадуулалда байхада, МТС-үүд болон совхозуудтай худалдмэриншэд болон албахаагшадтай тоон нмээ жэлэй турша соо нмээ миллион табан зуу мянганһаа дээшэ хүнөөр олошорһон байгаа.

1954 оной нэгдэх хиахад жэл соо худөө ажахы механизациялын училгын, фабрична заводск хуралсалтай хургуулинууды болон горно-промышленна хургуулинууды дүүргэһэн мэргэжэлтэды 226 мянган залуу худалдмэриншэд промышленностыда, барилгада, транспорт болон худөө ажахыда худалдмэриншэд элгээлээ. Тэдэнэй 153 мянган трактористнууд болон механик-комбайнернууд юм.

Предпрятинууд болон барилганууд дээрэ индивидуально-бригадна ученичествын болон курсовой хуралсалы эмхидхэхэ аргаар 1954 оной нэгдэх хиахад жэл соо шэнэ кадрууды бэлдэхгэ үнгэрэгдэһэн ба 2,3 миллионһоо дээшэ худалдмэриншэд болон албахаагшадтай мэргэжэл дээшлүүлгэдһэн байна.

Республиканска болон нутагай мэдэлэй гүрэнэй промышленностин худалдмэриншэд ажалтай бүтээгш 1954 оной нэгдэх хиахад жэл соо үнгэрэгш оной энэ үеынхид орходоо 8 процентээр дээшлээ. Барилгын подрадна организацинуудай бодхожо байһан барилга дээрх ажалтай бүтээгш энэ үеын турша соо 10 процентээр эхэ болоһон байбашы, ажалтай бүтээгш дээшлүүлгэ түсэбтэ даалгабарин дүүргэгдэггүй.

VII.

Худалдмэриншэд болон худөөгэй залуулга хургуулинууд оруулалсаад байхада, долоон жэлэй ба дунда хургуулины дүүргэлгэй тоо нмээд жэлэйнгээ орходоо энэ жэлдэ РСФСР дотор 13 процентээр олошорһон байна. 10 класс дүүргэлгэй ба болбосоолой аттестат абаһадтай тоо нмээд жэлэйнгээ орходоо городуудта 71 процентээр, худөө нутагтаудта 76 процентээр олошорһон байха юм.

Зачно хурагдалы оруулалсаад байхада, энэ жэлдэ дээдэ хургуулинууд болон техникумүүд 338 мянган залуу мэргэжэлтэды хураган гаргаа.

1954 оной июлины 1-дэ кинэстатистикануудтай тоо 34 мянганһаа дээшэ болоһон ба үнгэрэгш жэлэй энэ үеынхид орходоо манга нахуу кинэстатистиканууд олошорһон байна. Шэнэ ба боро газарнууды элдүүрлэн ашаглажа байһан районнуудтай совхозууд, колхозууд болон МТС-үүдэй худалдмэриншэд хангалда культуна гүрэнэй эмхи зургаануудай сэтэ 1954 оной нэгдэх хиахад жэл соо нмээд олошорло.

РСФСР дотор хүн зонни медицинск талаарын хангалта саашаа найжаруулгадһаар. Больничануудай, парайлалгын гэрүүдэй, санаториуудай, амаралтын гэрүүдэй сэтэ үргэжэ.

РСФСР-эй городуудтай коммуналина ажахын министрствын предпрятинууд 1954 оной нэгдэх хиахад жэл соо коммуналина-ажахуудалай эрлэтэ хэрэгсэлүүдтэ газ талбигы үнгэрэгш жэлэй энэ үеынхитэй сасуулал 11 процентээр, электротизерги—10 процентээр, үнэ—7 процентээр эхэ

Арадай демократини оронуудта хүдөөгэй гүрний ажакхынууд ехэ дэлгэрэнги болео. Тэдэ ажакхынууд (Түгэсхэлэнь 4-дэхи нioурта)

Зак. № 3811